

การผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดินจากขยะอินทรีย์

ขยะอินทรีย์จากแหล่งชุมชนและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรปริมาณมากไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสม และนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ขยะมูลฝอยเพียงร้อยละ 60-80 ได้รับการกำจัด การใช้ไส้เดือนดินกำจัดขยะอินทรีย์จากบ้านเรือนเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาและลดปริมาณขยะที่เทศบาลต้องจัดเก็บไปกำจัด

ไส้เดือนสายพันธุ์ซีตาแร่

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สนับสนุน รศ. ดร.อานัฐ ตันโช คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ศึกษาสายพันธุ์ไส้เดือน วิธีการเลี้ยง และวิธีการผลิตปุ๋ยจากไส้เดือน จากผลการดำเนินงานพบไส้เดือนสายพันธุ์ไทย พันธุ์ “ซีตาแร่” มีความเหมาะสมในการย่อยสลายขยะอินทรีย์ ได้พัฒนาระบบการเลี้ยงเพื่อผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนและน้ำมูลไส้เดือน

- การผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนและการเพาะพันธุ์ไส้เดือน มีต้นทุนต่ำ สร้างรายได้สูง ไส้เดือน 1 กิโลกรัม (ประมาณ 1,200 ตัว) ย่อยสลายขยะอินทรีย์ 1 กิโลกรัม ภายในเวลา 4 วัน ขยะถูกกินและถ่ายออกมาเป็นมูลปุ๋ยและปุ๋ยน้ำ ขยะ 100 กิโลกรัม ได้ปุ๋ย 70 กิโลกรัม ใช้พื้นที่ในการดำเนินการน้อย ไม่เกิดมลภาวะส่งกลิ่นเหม็น
- การใช้ไส้เดือนย่อยสลายขยะอินทรีย์ได้ปุ๋ยหมักคุณภาพดี ปริมาณฮิวมัสมาก โปร่งร่วน มีจุลินทรีย์และธาตุอาหารในรูปที่พืชนำไปใช้ได้มาก เนื่องจากจุลินทรีย์ในลำไส้ของไส้เดือนช่วยเปลี่ยนแปลงธาตุอาหารพืชจากรูปแบบที่พืชนำไปใช้ไม่ได้เป็นรูปแบบที่พืชนำไปใช้ได้ทันที เหมาะสำหรับการเพาะปลูกหรือปรับปรุงดินหลังเก็บเกี่ยว ใช้ทดแทนสารเคมีสร้างอาชีพให้กับเกษตรกรและผู้สนใจในชุมชนได้อย่างดี

การเลี้ยงไส้เดือน
ในบ่อเลี้ยงที่สร้างด้วยอิฐบล็อก

สวทช. ร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เผยแพร่ความรู้ให้กับหน่วยงานต่างๆ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล สถานศึกษา และเกษตรกรผู้สนใจมากกว่า 30,000 คน มีหน่วยงานนำไปใช้ประโยชน์มากกว่า 50 หน่วยงาน ได้แก่ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง เทศบาลตำบลไชยปราการ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย จ.เชียงใหม่ ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยสวนป่าทุ่งเกวียน จ.ลำปาง และเรือนจำกลาง 45 แห่ง มีการนำไปสร้างและลงทุนในพื้นที่จริง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ 8 แห่ง บริษัทเอกชน 3 แห่ง ผู้ประกอบการรายย่อย 2 แห่ง และชุมชน 37 แห่ง เช่น

- สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ลดค่าใช้จ่ายการกำจัดขยะปีละ 3.9 ล้านบาท ลดการใช้ปุ๋ยเคมีปีละกว่า 7 ตันต่อเดือน และสร้างงานให้ชาวเขาบนดอยกว่า 120 คน
- คุณนุชจรี โลหะกุล เจ้าของฟาร์ม “ไม้งาม” เข้าร่วมอบรมการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ หลังอบรมคุณนุชจรีฯ เลี้ยงไส้เดือนขนาดเล็กเพื่อนำปุ๋ยไปใช้กับต้นไม้ภายในบ้านและแจกจ่ายเพื่อนบ้าน จากนั้นปรับปรุงเป็นการเลี้ยงแบบโรงเรือนและผลิตปุ๋ยจำหน่าย มีรายได้จากการจำหน่ายปุ๋ยมูลไส้เดือน และน้ำหมักมูลไส้เดือน

ทั้งนี้ สวทช. จัดทำสื่อเผยแพร่เทคโนโลยีในรูปแบบหนังสือ คู่มือ และบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียน นักศึกษา เกษตรกร และผู้สนใจนำไปศึกษาด้วยตนเอง

